

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาศักยภาพในการประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการพัฒนาศักยภาพในการประกอบการและปัญหาการดำเนินงาน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจทั้งขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร จากจำนวน 1,213 ราย ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่ 50 เขตของการแบ่งเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร ข้อมูลจากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ทำเนียบSMEs (www.smethai.net, 20 กุมภาพันธ์ 2546)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่อยู่ในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 407 คน โดยใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างจากแต่ละเขตครบตามจำนวน และเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งประชากรที่เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรุงเทพมหานครตามเขตพื้นที่การปกครองทั้ง 50 เขต แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) โดยการสุ่มเขตมาจำนวน 1 ใน 3 ของทั้ง 50 เขตการปกครอง ของ

กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีที่สุดและเพื่อป้องกันความผิดพลาด ได้มีจำนวนทั้งสิ้น 17 เขตดังนี้

1. เขตหนองจอก	2. เขตบางบอน	3. เขตบางซื่อ
4. เขตห้วยขวาง	5. เขตบางเขน	6. เขตประเวศ
7. เขตบางกะปิ	8. เขตภาษีเจริญ	9. เขตสวนหลวง
10. เขตคลองสาน	11. เขตจตุจักร	12. เขตพระโขนง
13. เขตยานนาวา	14. เขตคลองเตย	15. เขตสาทร
16. เขตบางรัก	17. เขตบึงกุ่ม	

ขั้นที่ 2 นำจำนวนประชากรเขตพื้นที่ทั้ง 17 เขต มาคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จที่ใช้สูตรของ R.V.Krejcie และ R.W.Morgan (วิลพร วงจิตตานนท์. 2545 : 91-92) ดังนี้

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของสถานประกอบการ จำแนกตามพื้นที่

เขตพื้นที่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. เขตหนองจอก	22	19
2. เขตบางบอน	36	32
3. เขตบางซื่อ	27	24
4. เขตห้วยขวาง	31	28
5. เขตบางเขน	21	19
6. เขตประเวศ	32	28
7. เขตบางกะปิ	36	32
8. เขตภาษีเจริญ	16	14
9. เขตสวนหลวง	21	19

ตาราง 2 (ต่อ) แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของสถานประกอบการ จำแนกตามพื้นที่

เขตพื้นที่	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
10. เขตคลองสาน	29	27
11. เขตจตุจักร	27	24
12. เขตพระโขนง	20	19
13. เขตยานนาวา	35	32
14. เขตคลองเตย	27	24
15. เขตสาทร	16	14
16. เขตบางรัก	30	28
17. เขตปทุม	25	24
รวม	451	407

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถาม ความต้องการพัฒนาศักยภาพในการประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้ประกอบการในเขต

กรุงเทพมหานคร แบบ

คำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ

ผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลสถานประกอบการ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา

สถานภาพ ทุนจดทะเบียน จำนวนพนักงาน ลักษณะการจดทะเบียน ประเภทของกิจการ ระยะเวลาในการประกอบกิจการ และตลาดการจำหน่ายสินค้า ส่วนที่ 2 ข้อมูล

สภาพปัญหาของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้านการตลาด ด้านการผลิต ด้านเงินทุน ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารจัดการ ส่วนที่ 3 ข้อมูลความต้องการพัฒนาศักยภาพในการประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ด้านการเพิ่มสมรรถนะการตลาด ด้านการจัดการผลิต ด้านความสามารถในการบริหารการเงิน การบัญชี และการลงทุน ด้านนโยบายและการส่งเสริมของรัฐบาล และด้านการให้คำปรึกษาแนะนำด้านข้อมูล

3.2.2 ขั้นตอนและวิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนและวิธีการในการสร้าง ดังนี้

- 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ สิ่งตีพิมพ์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำเนียบสมาชิกผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม โครงการวิจัย และเอกสารเผยแพร่ของสถาบันส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นต้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการกำหนดกรอบการวิจัย
- 2) ศึกษาข้อมูลผู้ประกอบการ เพื่อกำหนดกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยให้ชัดเจน
- 3) จัดทำแบบสอบถาม ความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเขตกรุงเทพมหานคร โดยสร้างแบบสอบถามจากการนำข้อมูลสภาพปัญหาของผู้ประกอบการจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขัน โครงการฝึกอบรมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โครงการการศึกษาผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมที่ประสบความสำเร็จ และรายงานการประเมินภาพรวมหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฯลฯ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการสอบถามความต้องการของผู้ประกอบการ
- 4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบรายละเอียด เพื่อให้ครอบคลุมตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ

5) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 5 สถานประกอบการตอบแบบสอบถาม โดยรวบรวมข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์เพื่อสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3.2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพสูง คือ การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามความต้องการพัฒนาศักยภาพในการประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบด้านของเนื้อหา ภาษานั้นนำมาแก้ไข ปรับปรุงให้ได้ข้อความตรงตามกรอบแนวคิดที่ต้องการวัด คือ

(1) ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผนงาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านสถิติ

(2) ผศ.สุมลวรรณ ยิ้มงาม อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านภาษา

(3) นายศรีสุข เทียนสันติสุข ผู้เชี่ยวชาญอาวุโสด้านฐานข้อมูล และเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเนื้อหา

2) การทดสอบความตรงของเนื้อหา เมื่อผ่านการเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ผู้วิจัยนำกลับมาปรับปรุงตามคำชี้แนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำเสนอเพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจในแบบโครงสร้างคำถามทั้งหมดได้ จึงแสดงว่าเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

3.4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยดังนี้

3.4.1 ทำหนังสือราชการจากสำนักงานประสานงานบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏ - ราชชนครินทร์ ถึงเจ้าของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2 ส่งแบบสอบถามเรื่องความต้องการพัฒนาศักยภาพในการประกอบการ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร ถึง
สถานประกอบการ ด้วยวิธีการส่งทางไปรษณีย์พร้อมแนบซองติดอากรแสตมป์จำ
หน้าที่อยู่ของผู้วิจัย และขอให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามคืนภายใน 15 วัน นับ
จากวันที่ส่งแบบสอบถาม และเมื่อครบกำหนด กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบ
ถามคืน ผู้วิจัยจะใช้วิธีการโทรศัพท์ทวงถามให้ส่งกลับโดยใช้เวลา 15 วัน รวมระยะ
เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 เดือน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาศักยภาพในการประกอบการวิสาหกิจขนาด
กลางและขนาดย่อมของผู้ประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
พรรณนา (Descriptive Method) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อการคำนวณทางสถิติ
ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตาม
กลุ่มผู้ประกอบการตามเป้าหมาย ตลอดจนข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการ โดยที่การ
วิเคราะห์จะมีทั้งลักษณะการบรรยายปรากฏการณ์ตามสภาพความเป็นจริง ตลอดจนวิเคราะห์ใน
รูปของตารางสัดส่วนร้อยละต่างๆ